

ในความมืดยังมีดวงดาว: ภาพสะท้อนด้านมืดของสังคมในนวนิยาย
เรื่องฟ้ากระจ่างดาว
Stars in Darkness: The Reflection of Darkness in a Society in Novel
Entitled “Fah Krajang Dao”

ขวัญจิรา โพธิ์ทอง*
Kwanjira Phothong

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษาการนำเสนอภาพสังคม ในนวนิยายของกึ่งฉัตร เรื่อง ฟ้ากระจ่างดาว ซึ่งสัมพันธ์กับปัญหาการค้าประเวณี โสเภณีเด็ก ความรุนแรง และความไม่เสมอภาคทางเพศ ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายเรื่องนี้นำเสนอประเด็นต่างๆ ผ่านการสร้างตัวละครเอกให้เป็นนักข่าวด้านอาชญากรรมและตำรวจ โดยถ่ายทอดเรื่องราวของการค้าประเวณีเด็กและฉากของหมู่บ้านตึกเขียว ผ่านภูมิหลังและการนำเสนอข่าวของตัวละคร การนำเสนอภาพเหล่านี้เชื่อมโยงไปสู่ปัญหาของสังคม ให้เห็นถึงค่านิยมความกตัญญูกับการต้องทดแทนบุญคุณด้วยการไปเป็นโสเภณีตั้งแต่ยังไม่พ้นคำว่า เยาวชน นวนิยายเรื่องนี้ไม่เพียงสะท้อนสังคม แต่ยังกระตุ้นผู้อ่านให้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดจากความไม่เสมอภาคทางเพศ ด้วยการนำเสนอผ่านตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายจะเปลี่ยนแปลงความคิดด้านการมองเพศชาย และเพศหญิงด้วยความเสมอภาค

คำสำคัญ : นวนิยายของกึ่งฉัตร, ภาพสะท้อนสังคม, คำประเวณี, ฟ้ากระจ่างดาว

* นักศึกษาศาสาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Abstract

This article aimed at studying the presentation of a social reflection in Kingchat's novel entitled "Fah Krajang Dao" related to prostitution, teenage prostitutes, violation, and gender inequality. It was found that this novel presented each aforementioned issue through the protagonist, who was both a news reporter and a police officer. The prostitution in Tok Kiao Village's scenes was represented through the characters' backgrounds and their news articles, associated with the social problems, and the social values in terms of gratitude redemption by becoming a teenage prostitute were ironically conveyed. This novel did not only reflect the darkness of society but also encourage readers to realize the issues of gender inequality perceived from a number of submissive female characters so that both men and women in a society would be considered as equal.

Keywords: Kingchat's novel, Social reflection, Prostitution, Fah Krajang Dao

บทนำ

“ฟ้ากระจ่างดาว” เป็นหนึ่งในนวนิยายของปาริฉัตร ศาลิคุปต์ หรือที่คุ้นเคยกันในนาม “กิ้งฉัตร” มีเนื้อหาเกี่ยวกับ “มีคณา” เป็นนักข่าว ที่นำเสนอข่าวสังคม อาชญากรรม ทั้งปัญหาการค้าประเวณี โสเภณีเด็ก ความรุนแรง ความไม่เสมอภาคทางเพศ เนื่องจากกิ้งฉัตรมีความสนใจที่จะนำเสนอประเด็นดังกล่าว ดังนี้

“เรื่องที่ทันสมัยเมื่อเขียนเรื่องของหมูนอกมากลับกลายเป็นเรื่องเชยไปในสมัยของมีคณา แต่น่าแปลกที่ปัญหาของมีคณาไม่เคยเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ปัญหาโสเภณีและยาเสพติดยังเป็นเรื่องที่แก้ไม่ตก สิ่งนี้นักข่าวคนสุดท้ายในแก๊งสามทหารเสือสาวประสบเมื่อสิบปีก่อน ทุกวันนี้ยังปรากฏให้เห็นตามหน้าหนังสือพิมพ์”

(กิ้งฉัตร, 2547)

มีคณาเป็นตัวละครเอกของเรื่องนี้ มีภูมิหลังที่แม่อยู่หมู่บ้านตงเขียวหรือที่คนทั่วไปรู้จักกันดีว่าเป็นหมู่บ้านที่ค้าประเวณีเด็ก แม่ลักลอบได้เสียกับพ่อ ซึ่งเป็นน้องชายครูของแม่ แล้วไม่รับผิดชอบ เพราะอายุไม่พ้นวัยรุ่นทั้งคู่ มีคณาจึงตกอยู่ในความดูแลของม้านสินที่เป็นครูมาทั้งชีวิต ที่ช่วยเหลือดูได้แต่ให้ความอบอุ่นไม่ได้ ช่วงวัยรุ่น มีคณากลับมาเยี่ยมแม่ที่หมู่บ้านตงเขียว แล้วถูกพ่อเลี้ยงบังคับให้ขายตัว แม่ก็ไม่กล้าขัด เพราะเกรงใจสามี มีคณาจึงเกิดอคติกับเพศชาย และรังเกียจวัฒนธรรมการค้าประเวณีเด็กของหมู่บ้านตงเขียว จึงตั้งปณิธานที่จะเป็นนักข่าวสายอาชญากรรม เพื่อที่จะได้เผยแพร่ข่าวสารและเตือนภัย เป็นกระบอกเสียงให้สังคมรับรู้ถึงปัญหานี้

จุดที่น่าสนใจของ “ฟ้ากระจ่างดาว” คือการที่กิ้งฉัตรถ่ายทอดความเป็นอดีตนักข่าวหน้าปรี๊ดรศ. ของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ใส่ลงไปในตัวมีคณาอย่างเต็มเปี่ยม ทั้งมุมมองแง่คิด วิถีเสนอข่าว ข่าวสาย อาชญากรรม ปัญหาการค้าประเวณี โสเภณีเด็ก ความรุนแรง ความไม่เสมอภาคทางเพศ ที่สะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่ากาลเวลาจะผ่านไปนานเท่าไร แต่ปัญหาพวกนี้ไม่เคยหมดไปจากสังคม กิ้งฉัตรยังกล่าวทิ้งท้ายว่า “ดิฉันไม่หวังว่า ฟ้ากระจ่างดาว จะแก้ไขปัญหาทุกอย่าง ขอแค่ความสนใจและความเข้าใจเล็กน้อยกับปัญหา หรือกระตุกความอยากรจะแก้ไขปัญหาลงขึ้นบ้างก็เพียงพอแล้ว” (กิ้งฉัตร, นามแฝง, 2547)

ด้วยเหตุนี้บทความนี้จึงมุ่งศึกษาการนำเสนอภาพสังคมในมุมมืด ทั้งปัญหาการค้าประเวณี โสเภณีเด็ก ความรุนแรง ความไม่เสมอภาคทางเพศ ผ่านเรื่องราวในนวนิยาย ฟ้ากระจ่างดาว นวนิยายเรื่องนี้สอดแทรกข้อคิด ด้วยการกระตุ้นเตือนผู้อ่านจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตัวละครพบเจอ มีการขมวดปมปัญหาสังคมที่สะท้อนให้เห็นอย่างเด่นชัด แล้วให้ผู้อ่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับปัญหาสังคมที่ปรากฏในเรื่องผ่านนวนิยาย

หมู่บ้านตงเขียว : จากความกตัญญูบนหยดเลือดและหยาดน้ำตา

หมู่บ้านนี้มีวัฒนธรรมที่บ้านใดมีลูกสาว เมื่ออายุได้ 15 ปีบริบูรณ์ จะมีนายหน้าหรือที่เรียกว่าแม่เล้ามาดูแลและพาไปยังบ้านที่พักอาศัย หรือ ซ่อง ถ้าเด็กหญิงคนใดไม่ยอมไปหรือไม่ยอมไปจะถูกตราหน้าว่า อตัญญู ไม่รู้จักบุญคุณของพ่อแม่ที่เลี้ยงดูมา กลับกลายเป็นความเคียดแค้นและความภาคภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงดูพ่อแม่ได้ ทว่าไม่ได้นึกถึงศักดิ์ศรีความถูกต้อง และความเหมาะสมเมื่อถึงเวลาจึงต้องไปเป็นโสเภณีเด็ก

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (2556, หน้า 420) กล่าวไว้ว่า ตงเขียว คือ วิธีการที่นายทุนทำสัญญาซื้อขายข้าวหรือผลไม้ตามที่ตกลงกันกับชาวนา ชาวสวน หรือชาวไร่เมื่อข้าวผลัดใบหรือผลไม้ยังอ่อนอยู่ โดยตกลงกันว่านายทุนจะได้ข้าวเปลือกหรือผลไม้ที่นำไปหลังจากนวดข้าวแล้วหรือเมื่อผลไม้แก่เต็มที่

แล้ว เช่น ตกเขียวลำไย โดยหมายถึงการที่พ่อแม่รับเงินจากนายทุนซึ่งจ่ายให้เป็นค่าตัวเด็กผู้หญิงไว้ล่วงหน้า จากนั้นนายทุนจะมารับตัวเด็กไปเพื่อค้าประเวณีเป็นการใช้หนี้คืนให้แก่นายทุน

ในเรื่องฟ้ากระจ่างดาวมีเนื้อหาที่กล่าวถึงพฤติกรรมของคนในหมู่บ้านตกเขียวไว้ว่า

“มึงไม่เดือดร้อน แต่อยู่กับลูกเดือดร้อน คุณะดู บ้านอื่นเขามีลูกสาวกตัญญู รู้จักทำงานส่งเงินมาได้มาก ๆ ส่งเงินมาให้พ่อแม่มันปลุกบ้าน ซื้รถเครื่อง มีทีวีสีเครื่องโต ๆ ดูแต่อันนี้ ลูกมึงกลับทำยากทำ ลูกผู้หญิงแท้ ๆ เรียนไปมากมายทำไม เรียนไปแล้วก็อยู่ดูแลบ้านดูแลลูก ผัวอย่างมึงเรียนไปเสียเงินเสียเวลาเปล่า สู้ไปทำงานตั้งแต่ยังเด็กไม่ได้ พอสักยี่สิบสี่ยี่สิบห้าก็เลิก... กลับบ้านทองหยองเต็มตัว ที่บ้านเงยหน้าอ้าปากได้ ถึงตอนนั้นค่อยหาผัว”

“ทุเรศ! ไอ้การขายตัวนี่เรียกว่ากตัญญูหรือ หนานะมันยังรักลูกไม่ขายลูกเพื่อความสบายของตัวเอง เฮอะ...อยากมีบ้านมีรถ ทำไมไม่ออกไปทำงานละน้ำสม วันๆ เอาแต่กินเหล้า งานการไม่ทำ ให้แม่ไปทำงานไร่ ไปรับจ้างทุกอย่าง ตัวเองนอนสบายที่บ้าน อย่างนี้ทั้งชาติก็อย่าหวังเลยว่าจะมีบ้านมีรถ”

(กิ่งฉัตร, 2547, หน้า 18-19)

ตัวอย่างตัวบทข้างต้นเป็นบทสนทนาระหว่างมีคณาที่ในตอนนั้นอายุ 14 ปี กับพ่อเลี้ยงบุญสม แสดงให้เห็นว่า การค้าประเวณีเด็กในหมู่บ้านนั้น หรือที่คนภายนอกเรียกว่าหมู่บ้านตกเขียวเป็นเรื่องธรรมดาที่พ่อแม่จะส่งลูกสาวที่มีอายุตั้งแต่สิบปีขึ้นไป ไปค้าประเวณีกับนายหน้าที่มาดูตัวถึงที่บ้านได้อย่างไม่รู้สึกผิดศีลธรรม เพราะบ้านอื่นก็ทำ ทำแล้วมีเงินมีทองมาปลุกบ้าน มีเงินซื้อรถจักรยานยนต์ไว้ไ้อวดกัน แสดงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มั่งมี ทุกคนในครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย จึงกลายเป็นความเข้าใจผิดๆ ค่านิยมผิดๆ ที่บ้านไหนมีลูกสาว ต้องไปค้าประเวณีจึงจะเป็นลูกกตัญญู ถ้าไม่ไปหรือขัดขืน จะถูกดูค่าว่าก่ล่าวและประจานเหมือนที่มีคณา ถูกบุญสมดุด่าว่า ออกตัญญู ซึ่งสะท้อนผ่านตัวบทในเรื่องดังนี้

“ถ้าเป็นสายเลือดกู ออกมาคือออกมาตัญญูรู้คุณพ่อแม่ทั้งนั้น หยั่งนังนางงธารางี นังคนพ่มีนไปทำงานส่งเงินส่งทองมาให้พ่อแม่ปลุกบ้าน พอถึงธารางีตามไป กูก็ได้รถเครื่องอีกหน้อยกว่าจะถอยรถกระบะสักคัน เก่งไม่เอา...มันไม่ทน เห็นไหมวะ...เชื้อสายทางฝั่งกูดี ๆ ทั้งนั้น ไม่เหมือนนังลูกอกตัญญูของนังบานเข้ามัน เห็นแก่ตัว หน้าตาสวยแท้ แต่ใจมันดำนัก ไม่เคยนึกถึงแม่ถึงน้อง คิดแต่เรื่องของตัวเอง ใจดำเหมือนอีกา อีสาวเมืองกรุง ป่ามันคงเลี่ยมสอนให้ไม่รู้คุณแม่ที่เป่งมันออกมา!”

(กิ่งฉัตร, 2547, หน้า 24)

ด้วยเหตุนี้มึคณาจึงกลายเป็นคนมีปมเรื่องผู้ชายและโสเภณี หล่อนหลุดจากวงจรอุปาทานนั้นได้ เพราะป้าช่วยเหลื้รับมาเลี้ยงดู หล่อนอยากนำตำรวจไปจับพ่อเลี้ยงบุญสมที่เป็นต้นเหตุความอยากมีอยากได้ ถึงกับให้ลูกสาวไปค้าประเวณี แต่ป้ามันลั่นกล่าวติดตลกว่า “ต้องจับหมดหมู่บ้านกระมัง เพราะเขาก็ส่งลูกสาวไปค้าประเวณีทั้งนั้น” หล่อนอยากช่วยน้อง ช่วยผู้หญิงที่ถูกพ่อแม่แท้ๆ ส่งไปค้าประเวณี ป้าจึงแนะนำว่า “ให้ล้างความเชื่อเก่าๆ ให้รู้ว่าลูกสาวไม่ใช่สินค้า และมีคุณค่าในตัวเองเท่าๆ กับผู้ชาย และถ้าอยากเปลี่ยนสังคม ต้องทำงานที่ให้คนทั้งเด็กและผู้ใหญ่รับรู้ข้อเท็จจริงความดีความเลว ให้เห็นว่าสิ่งที่เขาทำกับลูกหลานคือความเลวร้าย” มีคณาตัดสินใจใน

ที่สุดว่าหล่อนจะเป็นนักข่าว เป็นผู้สะท้อนสภาพสังคมให้คนทั่วไปทั้งเด็กและผู้ใหญ่ได้รับรู้ความเป็นไปที่เลวร้ายของสังคม กระตุ้นและเตือนสติให้ผู้คนเห็นความสำคัญของทางด้านอาชญากรรม

หมู่บ้านตักเซียไม่เพียงส่งลูกสาวไปค้าประเวณีภายในประเทศเท่านั้น แต่เมื่อมีเงินไป “ทำงาน” ที่ประเทศเยอรมัน แล้วกลับมาเล่าว่าได้เงินเยอะกว่าที่ประเทศไทย พ่อแม่เหล่านั้นก็ยึดเยียดความกตัญญูให้ทั้งลูกสาวตนเองและลูกสะใภ้ ให้ไปทำงานที่นั่น หมู่บ้านตักเซียจึงมีอีกชื่อเรียกคือ “หมู่บ้านเยอรมัน”

ลูกสาวที่ไป “ทำงาน” ที่ตนไม่ได้อยากทำ แต่เมื่อบ่วง “ความกตัญญู” คล้องคออยู่ก็จำต้องฝืนทำ ขายบริการ ขายศักดิ์ศรีและจิตวิญญาณ เพื่อให้พ่อแม่พี่น้องได้มีกินมีใช้ไม่ลำบาก แม้ตนเองจะทุกข์ทรมานจากงานที่ทำ แต่เมื่อเป็นคำขอร้องของบุพการีบังเกิดเกล้าก็ไม่มีความเลือกอื่น ดังตัวอย่าง

“พ่อจำ...ไหน ๆ ดากลับบ้านแล้ว ขอตาอยู่บ้านเลย ไม่ต้องกลับไปทำงานได้ไหมจะพ่อ ดาเบื่อ... บางคนก็ชอบทำเจ็บๆ แถมแม่ก็พยให้รับแขกทุกวัน หนูเหนื่อยจะตาย”

“เหนื่อยก็ต้องทนสิวะ มึงมันลูกกู ไม่ใช่สาวเมืองกรุงรักตัวรักความสบาย มึงอย่าทำตัวแบบนั้ที่สารเลวของมึงหน่อยเลย รู้ไหมว่าทุกวันนี้แม่มึงอยาแคไหนที่มีลูกอย่างมัน แล้วมึงอยากจะเป็นอย่างมันหรือนั่งดา อยากให้ชาวบ้านหัวเราะเยาะพ่อกับแม่มึง หาวาเลี้ยงลูกไม่ได้เรื่องงั้นหรือ...”

(กิ่งฉัตร, 2547, หน้า 25)

แม้ธิดาจะอยากเลิกงานที่ทำแคไหนก็ไม่อาจเลิกได้ เพราะคำว่ากตัญญูของพ่อค้าคือหล่อนอยู่ ธิดาจึงต้องทำงานเพื่อให้ได้รับการยกย่องจากพ่อว่าเป็น “ลูกกตัญญู” ท่ามกลางหตุเดือดและหยาดน้ำตา

สตรีในหมู่บ้านตักเซีย: ความไม่เท่าเทียมของเพศสถานะ

ในชีวิตของมีคณา ผู้ชายที่ผ่านเข้ามาในชีวิตตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 24 ปี ไม่มีผู้ชายคนไหนที่จะทำให้หล่อนนับถือหรือเคารพได้แม้แต่พ่อตัวเอง พ่อของหล่อนลักลอบคบหากับแม่ตั้งแต่แม่ยังเป็นนักเรียน แล้วเกิดตั้งท้อง ไม่มีการรับผิดชอบ หนีหายเข้ากลีบเมฆ มีเพียงพี่สาวคนเดียวของแม่ “มันสิน” เป็นคนรับอุปการะเลี้ยงดูตั้งแต่นั้นมา กระทั่งอายุได้ 14 ปี กลับไปเยี่ยมแม่ที่หมู่บ้าน จึงได้พบกับพ่อเลี้ยง น้องชายและน้องสาวทั้ง 2 คน พ่อเลี้ยงเลี้ยงแม่หล่อนด้วยลำแข้ง ซ่อมข้าวซ่อมเย็นกิน “ยาติ่น” เป็นปกติ ใช้ชีวิตเสเพลไม่ทำงานมาเหล้าทุกวัน ให้แม่ต้องรับจ้างทั่วไปเพื่อมีรายได้มาจุนเจือครอบครัว ส่วนน้องชายไม่มีความเคารพแม่ เปรียบแม่เสมือนทาส (ในเรือนเบี้ย) คนหนึ่ง คอยรองรับอารมณ์ คอยหาข้าวของมาปรนเปรอ ส่วนตนเองนั่งกระดิกเท้าเรียกใช้ประหนึ่งลูกเทวดา ดังตัวอย่างในเรื่องต่อไปนี้

“...บุญสมตบลูกเลี้ยงกลับ ตามด้วยต๋อยซ้า จนแวนที่มีคณาสวมอยู่กระเด็นตก กระนั้นพ่อเลี้ยงยังไม่พอใจ ตามมาซัดซ้า”

“แม่...เอาใจฉันมีมันเสร็จหรือยัง ฉันหิวข้าวแล้วนะ ไปหุงข้าวเสียทีพ่อรออยู่ มัวแต่ซักซ้าเดียวก็โดนอีกหรือ... นั่งดัดจริต ไม่รู้จักบุญคุณแม่ไม่รู้จักเลี้ยงน้อง คนแถวนี้เขาก็ไปขายกันทั้งนั้นแหละ มึงวิเศษนักหรือถึงทำไม่ได้ ฤย...” สิ้นคำว่าฤย เท้าของเด็กชายก็ฟาดเข้าสี่ข้างของพี่สาวไปที ตามด้วย “มึงทำเล่นตัวแท้ๆ กูเลยอดได้ของเล่นใหม่เลย”

(กิ่งฉัตร, 2547, หน้า 19-20)

จากการที่มีคนได้พบเจอแต่ผู้ชายประเภท “เอาเปรียบผู้หญิง” เห็นผู้หญิงเป็นสิ่งของ เป็นเครื่องรองรับอารมณ์ เป็นทาสคอยรับใช้ ทำให้มีคนเกิดอคติในใจกับผู้ชาย กระทั่งมีคนได้พบกับสารวัตรหิรัญย์ เขาเป็นผู้ชายที่ดีที่สุดคนหนึ่งที่เคยเจอมา สุภาพ ให้เกียรติทุกคนและเชื่อว่าหญิงและชายเท่าเทียมกัน ชายหนุ่มเปรียบเสมือนดวงดาวที่พรางพรายส่องสว่างกระจ่างฟ้าที่มีดวงของมีคนมา ช่วยเหลือจนสามารถก้าวผ่านความทรงจำอันเลวร้ายในอดีตไปได้และตั้งใจไว้ว่าลูกออกติญญูของพ่อเลี้ยงคนนี้ จะเป็นคนดี มีชีวิตที่ดีในอนาคตให้ได้

ในบรรดาพวกผู้ชายไม่เอาถ่านที่มีคนมาพบ กลับมีสิ่ง ๆ หนึ่งที่หล่อจนได้รับรู้ท่ามกลางพวกผู้ชายเหล่านั้น นั่นคือ แม่และน้อง ๆ ของหล่อ หรือผู้หญิงที่คนในหมู่บ้านตกเขียวให้ค่าน้อยกว่าสุนัข ให้ค่าสตรีเพียงทาสรับใช้ คอยรองรับอารมณ์ คอยปรนนิบัติหาข้าวมาให้กิน หาเงินมาให้ใช้ แม้แต่ลูกผู้ชาย ก็ยังไม่ให้เกียรติแม่ตนเอง ทว่าผู้หญิงเหล่านี้แม้ไม่มีการศึกษาที่สูง แต่ก็พยายามหาเงินให้ครอบครัวได้มีกินมีใช้ ทั้ง ๆ ที่ตนเองลำบาก ถูกดูถูก ถูกเหยียดหยามศักดิ์ศรีความเป็นผู้หญิง ก็ยังคงฝืนทำ “ทำงาน” ต่อไป เพื่อให้พ่อแม่พี่น้องมีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย ในทางกลับกันบุรุษเพศที่มีความแข็งแรงมากกว่า มีโอกาสได้เรียนหนังสือที่สูงกว่า กลับปล่อยโอกาสนั้นให้หลุดมือไม่ตั้งใจเรียน ไม่ทำการทํางาน ทั้งยังผลาญเงินที่หามาได้อย่างอยากลำบากของลูกเมีย ของน้องสาวไปใช้อย่างฟุ่มเฟือย เป็นประเด็นที่ต้องทบทวนว่าเช่นนี้คือพื้นฐานความคิดการกดขี่สตรีเพศให้อยู่ในสถานภาพที่ต่ำต้อยกว่าบุรุษเพศ หากแต่ในความจริงคือความเห็นแก่ตัวและความรักสบายบนความเห็น้อยากลำบากของสตรี

บทบาทของสตรีที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องฟ้ากระจ่างดาว

1. บานเช้า: เมียและแม่ผู้เสียสละ

บานเช้า หญิงวัยกลางคนที่มีอายุประมาณห้าสิบปี แต่ผมบนศีรษะเริ่มมีสีขาว หลังงอแง ใบบนหัวแกว่งกร้าน ดูแก่กว่าวัยเพราะต้องทำงานปรนนิบัติลูกชายและสามีมาตลอดทั้งชีวิต ไม่ว่าจะเป็นงานบ้าน ตั้งแต่ กวาดบ้านถูบ้าน ซักผ้าทำกับข้าวไปจนถึงรับจ้างทำงานในไร่ เพื่อหาเงินมาปรนเปรอ บุญสม สามีซึ่งเามาที่มักจะมีเงินไปลงขวดเหล้า พอเมาหลับมากก็จะด่าบานเช้าสาธยายเสียเทเสียไปจนถึงทำร้ายร่างกาย (ภัทรณรินทร์ กองงาม, 2556)

จากลักษณะข้างต้นของ บานเช้า กล่าวได้ว่า เป็นผู้หญิงคนหนึ่งทำงานหนักจนไม่ใส่ใจดูแลตนเอง ทำให้สภาพร่างกายดูแก่ก่อนวัยอันควร เนื่องจากบานเช้าเกิดและเติบโตในหมู่บ้านนี้ ก่อนจะลักลอบได้เสียกับน้องชายครูมันสิน แต่ชายคนนั้นไม่รับผิดชอบ จึงถูกพ่อแม่จับแต่งงานคลุมถุงชน เพื่อล้างอาย ได้รับการปลุกฝังค่านิยมผิดๆ ตั้งแต่วัยเป็นเด็ก ว่าผู้หญิงเกิดมามีหน้าที่รับใช้สามีและลูก ถ้ามีลูกผู้ชาย ต้องปรนนิบัติเอาใจ เสมือนเทวดามาเกิดในบ้าน ด้วยเหตุถูกปลุกฝังความคิดมาเช่นนี้ทำให้บานเช้าคิดว่าสิ่งที่ตนเองกระทำ ทั้งทำงานหาเงินทำงานบ้าน ดูแลสามีและลูก แม้ว่าจะถูกทุบตีทำร้ายร่างกายก็ต้องยอมอดทน ไม่ได้ตอบกลับเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของ “แม่” และ “เมีย” ที่ไม่ได้มีเพียงแค่เธอเท่านั้นที่เป็นเช่นนี้ หากแต่ผู้หญิงทุกคนในหมู่บ้านของเธอก็เป็นเช่นกัน และไม่ได้เป็นเรื่องแปลกแต่อย่างใด เพราะภาพเช่นนี้เธอสัมผัสและรับรู้มาแต่ครั้งอดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

“สภาพของหล่อในบ้านเหมือนไม่ใช่เมียไม่ใช่แม่ หากเป็นทาสที่คุณค่าชีวิตต่ำสุด เป็นทั้งแรงงาน ทำทุกอย่างตั้งแต่เข้าจรดค่ำ เป็นทั้งกระโถนท้องพระโรงคอยรับรองโห่ของพ่อเลี้ยงเวลาเขาเมา”

“พ่อเลี้ยงของหล่อนก็เมาทุกวัน เมาเข้าเฝ้าเย็นเสียด้วย ถ้าเกิดมีอะไรไม่ได้ตั้งใจเขาก็ด่ากราด...ด่าทุกคนในบ้าน ยกเว้นลูกชายคนโตที่หวังไว้ว่าอนาคตจะได้ ‘เกาะชายผ้าเหลือง’

ไปสวรรค์ ถ้าตาไม่หน้าใจก็ใช้บานเช้าเป็นกระสอบทราย ทั้งระบายอารมณ์และทดสอบพลังของแข็งและกำปั้น”

(กิงฉัตร, 2547, หน้า 15-16)

“อภารไม่เคยเห็นบานเช้าในสายตา ไม่รัก ไม่แค้น แม่ในความรู้สึกของเขาคือทาสในเรือนเบี้ย มีหน้าที่ขานรับเมื่อเขาเรียกหา มีหน้าที่รับใช้เมื่อเขาต้องการ แม่คือคนที่อำนวยความสะดวกให้แก่เขา คือกระโถนท้องพระโรงไว้รองรับอารมณ์บูดเสีย”

(กิ่งฉัตร, 2547, หน้า 269-270)

2. ธิดา: ลูกสาวผู้กตัญญู

ธิดาน้องสาวคนรองต่างบิดาของมัทนาซึ่งเป็นลูกสาวของบุญสมและบานเช้า เป็นคนกร้านโลก แต่งตัวเกินวัย เพราะบุญสม พ่อผู้ให้กำเนิดบังคับให้ไปค้าประเวณีเพื่อส่งเงินมาจุนเจือครอบครัวตั้งแต่เด็ก โดยเนื้อแท้แล้วธิดาเองก็ไม่ได้เอยากไปทำงานขายตัว แต่ด้วยคำว่าความกตัญญูคำคือ จึงต้องจำทนทำในสิ่งที่ไม่เอยากทำ (ภัทรนรินทร์ กองงาม, 2556)

“พ่อจำ...ไหน ๆ ดาก็กลับมาแล้ว ขอดาอยู่บ้านเลย ไม่ต้องกลับไปทำงานได้ไหมจะพ่อ ดาเบื่อ”

(กิ่งฉัตร, 2547, หน้า 25)

จากข้อความดังกล่าวบ่งบอกได้ว่าธิดาไปทำงานเป็นหญิงขายบริการ เพราะถูกค่านิยมสังคมในหมู่บ้านที่เห็นลูกสาวเป็นสินค้าราคาแพง ปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก จึงไปทำงานเพื่อแลกกับคำว่ากตัญญู เมื่อพบกับความจริงว่างานที่ทำอยู่ทรมาณ สกปรก น่าอายและหมิ่นเกียรติลูกผู้หญิง ธิดาจึงขอกลับมาอยู่ที่บ้านเพื่อทำงานอื่น แต่บุญสมพ่อแท้ๆ ไม่ยอมและกล่าวหาว่าใครไม่ทำงาน จะเป็นลูกอกตัญญู ในขณะนั้นธิดาอายุ 15 ปี เป็นเพียงเด็กผู้หญิงที่ควรจะมีควมสดใสในแววตา ร่าเริง มีไขหญิงสาวที่ดูแก่กว่าอายุจริง แต่งตัวแต่งหน้าบ่งบอกอาชีพการงาน แต่เพื่อปากท้องของครอบครัว หล่อนจึงจำเป็นต้องยอมอดทนทำต่อไป 2 ปีต่อมา ธิดา น้องสาวของหล่อนตาย เพราะตั้งครรภ์จากอาชีพหญิงขายบริการ ทั้งอับอายและเกรงคนในหมู่บ้านจะติฉินนินทา ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จึงไปทำแท้งเถื่อน นอกจากนี้มีคณาพิสาวคนเดียวยังเรียนมหาวิทยาลัย ต้องพึ่งพาเงินจากมันสิน จึงมีหล่อนเพียงคนเดียวที่ทำงานหาเลี้ยงแม่ พ่อพี่เหล้า พี่ชายเทวดา น้องสะใภ้และหลานเล็ก ๆ รวมทั้งหมด 5 ชีวิต

ในขณะที่ทุกคนในบ้านอยู่สุขสบาย แต่ธิดากลับใช้ชีวิตอยู่ในช่องที่เหมือนนรกบนดิน แต่ก็ไม่เคยบิรปากบ่น ส่งเงินให้ที่บ้านทุก ๆ เดือนไม่เคยขาด ยอมให้ตนเองลำบากเพียงผู้เดียว เพื่อที่อีก 5 ชีวิตที่อยู่ข้างหลังจะได้สบาย ชีวิตลูกผู้หญิงคนหนึ่งต้องมาหมดอนาคตที่สดใสลงในวัยเพียง 15 ปีและก้าวเข้าสู่วงจรแห่งโสเภณีอย่างเต็มตัว ในขณะที่ผู้ชายที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นพ่อและพี่ชาย ไม่เคยประกอบอาชีพทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว ซ้ำยังทุบตีทำร้ายร่างกาย ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย จะมีก็แต่เพียงธิดาที่ยังคงแบกภาระนี้ไว้ตั้งแต่วัยเด็กจนล่วงเข้าวัยผู้ใหญ่ยังคงวนเวียนอยู่ในวงจรนี้ต่อไป เพื่อให้เหมาะสมกับคำว่า ลูกกตัญญู

“เห็นชัดว่าลักษณะท่าทีที่กำก้น เจนจัดนั้นเป็นแค่เปลือกที่ห่อหุ้มเด็กสาวเอาไว้เท่านั้น ลึก ๆ ในใจแล้วธิดายังคงเป็นแค่เด็กผู้หญิงที่ถูกบังคับด้วยคำว่า ‘กตัญญู’ ให้โตเกินวัยเท่านั้น เนื้อแท้ของเด็กสาวยังมีความเป็นเด็กอยู่ ยังกระหายที่จะใช้ชีวิตอย่างเด็กทั่วไป ไม่ใช่ชีวิตที่แปดเปื้อน เป็นดอกไม้ที่ถูกตัดแล้วขยำยี้ตั้งแต่ยังไม่บานเต็มที่ใช่มั้ย”

(กิ่งฉัตร, 2547, หน้า 25)

“อย่าห่วงเลยพี่มี ฉันนะรักพ่อรักพี่จริงนะ รักมาก แต่ก็ไม่ถึงขนาดไม่รู้ว่าจะพบกับพี่จริงแน่แค่ไหน คู่ นั้นถือว่าตัวเป็นผู้ชาย...เป็นเทวดามาเกิด ใครที่ไม่มีไอ้เจี๊วแบบเขาก็ต้องคอยรับใช้เขาทุกอย่าง ถ้าไม่พอใจก็ด่าว่า ทุบตี แม่กับเมียพี่จริงหือไม่ได้ มีปากเสียงหน่อยถูกตบหน้าหัน เม้าขึ้นมาก็กระต๊อบเล่นให้เพลินดีน ผัวเก่าฉันก็อีกคน เข้าอีหรอบนี้เป๊ะ วันนี้ฉันถึงใจที่มันมีตัวอย่างที่ดีแบบसारวัตร มันจะได้ไม่โตมาเหมือนปู่เหมือนพ่อหรือเหมือนไอ้ อติตตาเขยห่วยแตกของมัน”

(กิ้งฉัตร, นามแฝง, 2547, หน้า 425)

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่าในเรื่อง **ฟ้ากระจ่างดาว** หมู่บ้านตลกเขียวที่พ่อเลี้ยง แม่ น้องชาย น้องสาวมีคณาอาศัยอยู่ มีส่วนบ่มเพาะความเชื่อ ความคิดของคนในหมู่บ้านจากผิดกลายเป็นถูก เพราะมี แบบอย่างทำตาม ๆ กันมา ไม่สนใจกระแสสังคมภายนอกเพราะอยู่ห่างไกลความเจริญ ทำให้ความเสมอภาคทาง เพศของผู้ชายไม่เท่ากับของผู้หญิง กตขี้และรังแกอย่างชัดเจน แต่เมื่อสันติ หลานของมีคณาได้มาอยู่ในสังคมส่วน ใหญ่ ที่ผู้ชายให้เกียรติผู้หญิง มีความเสมอภาคในสังคม ก็ทำให้ได้แบบอย่างที่ดีและปรับตัวปรับทัศนคติความคิดให้ ดีขึ้นได้ในที่สุด

บทสรุป

บทความนี้มุ่งพิจารณาภาพสังคมในมุมมอง ทั้งปัญหาการค้าประเวณี โสเภณีเด็ก ความรุนแรง ความไม่ เสมอภาคทางเพศ ในนวนิยายของกิ้งฉัตร เรื่อง **ฟ้ากระจ่างดาว** ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายเรื่องนี้ ถ่ายทอด เรื่องราวของการค้าประเวณีเด็กและหมู่บ้านตลกเขียว ผ่านความคิดและการนำเสนอข่าวของมีคณา การนำเสนอ ภาพเหล่านี้เชื่อมโยงไปสู่ปัญหาของสังคม นวนิยายของกิ้งฉัตรไม่เพียงสะท้อนสังคม แต่ยังสะกิดผู้อ่านให้เกิดความ สนใจ และตระหนักถึงปัญหาของสังคมในประเด็นนี้ อีกทั้งชี้ให้เห็นถึงความไม่เสมอภาคทางเพศที่เกิดขึ้นในอดีต เพื่อขจัดความเชื่อความคิดเหล่านี้ให้หมดสิ้นไป โดยมองเพศชาย เพศหญิงด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน นอกจากนี้นวนิยายเรื่องนี้ยังให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านในรูปแบบนวนิยายรักได้อย่างลงตัว เหมาะสมกับรูปแบบของ งานบันเทิงคดีที่มุ่งความสนุกสนานและเสริมสร้างปัญญาไปในคราวเดียวกัน **ฟ้ากระจ่างดาว** ไม่เพียงเห็นคุณค่า ของสตรีเพศเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัว ในการเลี้ยงดูให้ความอบอุ่น ตลอดจนเน้นย้ำให้การ อบรมสั่งสอนสิ่งที่ดีงามและเป็นแบบอย่างที่ดีให้เห็น แม้ว่ากาลเวลาจะล่วงเลยมามากกว่า 10 ปี แต่นวนิยายเรื่อง นี้ ยังคงให้แง่คิดและสะท้อนสังคมได้อย่างเป็นปัจจุบัน แม้ว่าจะมีมาตรการจากรัฐบาลหรือองค์กรเอกชนเข้ามา ดูแลปัญหาเหล่านี้ แต่ไม่สามารถกำจัดได้หมดไป ทุกคนในสังคมต้องเป็นหูเป็นตา สอดส่องดูแลและยื่นหยัดเพื่อ ต่อสู้กับปัญหาเหล่านี้ด้วยการไม่เพิกเฉยหรือคิดว่า “ธุระไม่ใช่” อีกต่อไป จนเกิดคำถามขึ้นในใจอย่างที่ไม่คิดว่า เพราะเหตุใดปัญหาเหล่านี้จึงไม่หมดไปหรือเบาบางลงในสังคมไทย กลับเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ ประหนึ่งดินพอก หางหมู ช่างเป็นคำถามที่ชวนคิดและกระตุ้นใจมิใช่น้อย

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งฉัตร. (2547). **ฟ้ากระจ่างดาว** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: อรุณ.
- ภัทรณรินทร์ กองงาม. (2556). **วิจารณ์แนวสตรีนิยมในนวนิยายเรื่อง “ฟ้ากระจ่างดาว”**. สืบค้น ธันวาคม 15, 2560, จาก http://jdkljgksjklfdjgjudflkugjdlji.blogspot.com/2013/10/blog-post_8722.html.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

